

## Merkez alışmaları

Sanayileşmede standardizasyonun önemi hepimizin bilincindedir. Türk Standardları Enstitüsü (TSE) yurdumuzda uygulanacak standartları hazırlayan bir kuruluş olarak görevini yerine getirmekte midir?

Bu konuya ilişkin. Odamız TSE ile zaman zaman ilişki kurmuş, üyelerimizden gelen yakınmaları Enstitüye ulaştırmaya çaba harcamıştır. Uzun bir çalışma sonucu elde edilen bilgileri bu sayımızda sizlere açıklamayı bir görev saydık.

TSE'nin nasıl yönetildiğini ve denetlendiğin\* bu yazımızda bir kaç belge ile yayınıyoruz. Bu belgelerin sayısını çoğaltmak olanağımız her zaman vardır.

Libya'ya çalışmaya gidecek üyelerimizin sosyal güvenlikleri konusunda alışma Bakanlığı'na gönderdiğimiz yazıları Temmuz 1972 sayılı dergimizde yayınlamıştık. Bu yazılara alışma Bakanlığınca verilen cevabı Libya'ya gidecek üyelerimizi yakından ilgilendirdiği için bilginize sunuyoruz.

TU NA<!||| VönetHiyor 0  
I OL İVn OIL ri denetleniyor!

## TSE'NİN KURULUŞU VE GÖREVLERİ

1954 yılında «Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği» bünyesi içinde ilk standardizasyon çalışmalarına başlamış olan Türk Standardları Enstitüsü 1960 yılında 132 s?yılı kanunla «her türlü madde ve mamulle. le usul ve hizmet standartları yapmak gayesi ile», tüzel kişiliği olan ve hususi hukuk hükümlerine göre idare edilen bir kamu kurumu» olarak kurulmuştur.

1. Enstitünün bünyesinde 5 organ vardır :

1. Genel Kurul : TSE'nin en üst yetki organı olup temsilci ve tabii üyelerden meydana gelir.

a. Temsilci üyeler, standandlarla ilgili üniversite kürsüleri, bilim kuruluşları, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğf, Bakanlıklar, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ve yıllık gelirleri 200,000 TL'den fazla olan ticaret ve sanayi od? lan ve borsaları ile banka ve özel kuruluşlar tarafından, 3 yıl süre ile atanan tmesilcilerdir. BL üyelerin sayısı 200 civarındadır.

b. Tabii üyeler, stendard işleriyle görevlendirilmiş olan bakanlıkların ilgili da i relerin IP. başında bulunanlarla, TSE'nin görevi standard hazırlık gruplarının başkanları, TSE Genel Sekreteri ve TSE eski başkanlarıdır. Bu üyelerin sayısı 25 kadardır.

1. Teknik Kurul: TSE'ce hazırlanan Türk Standardlarını kabul ve mecburi (veya ihtiyari) olarak yürürlüğe konmalarında fayda görülenleri tesbit eden yetkili organdır. Şj üyelerden meydana gelir :

# oda çalışmaları

- a. TSE Genel Kurulunda bulunan Bakanlıklar mensubu tabii üyeleri (sayıları 5-7 civarındadır),
  - b. TSE Yönetim Kurulu üyeleri (7 kişi),
  - c. TSE İhtisas Kurulları Başkanları (14 kişi),
  - d. Üniversite ve Odalar temsilcileri (4 kişi).
3. Yönetim Kurulu : TSE'nin yürütme organı olup TSE Genel Kurulu üyeleri arasından seçilen 6 asil üye ile, bu 6 üyenin seçtiği bir Genel Sekreterden meydana gelir. Asil üyeler 3 yıl görev için seçilirler ve her yıl bu 6 üyeden 2'si çekilir, yerlerine TSE Genel Kurulunca yeni 2 üye seçilir.
4. Denetleme Kurulu : TSE'nin hesapları ve bu hesaplarla ilgili işlemleri, TSE Genel Kurulundaki Ticaret, Sanayi-Teknoloji ve İmar-İskân bakanlıklarının temsilci üyelerinden, meydana gelir, 3 kişilik bu kurulun görev süresi 3 yıldır.
5. İhtisas kurulları : TSE bünyesi içinde Standard hazırlama ve inceleme organları olup, şu şekillerde kurulurlar :
- a. Hazırlık Gurupları, TSE Genel Kurulunca Genel Kurul üyeleri içinden veya dışından seçilen Gurup Başkanları ile bu başkanların önerisi ve TSE Yönetim Kurulunun onayı ile seçilen üyelerden meydana gelir ve bilim Hazırlık Gurubu, Makına Hazırlık Gurubu vb.
  - b. Teknik Komiteler, Hazırlık guruplarınca belirtilen çalışma dalları için TSE Yönetim Kurulu Başkanı ile Hazırlık Gurubu Başkanı'nın onayı ile seçilen üyelerden kurulur. Bu komiteler, standartların hazırlanmasında ön çalışmaları yapar ve tasarıları hazırlar.
  - c. Özel Komiteler, Yönetim Kurulu tarafından seçilen üyelerden meydana gelir ve Yönetim-Kurulunca belirtilen özel bir konu veya problemi incelerler.

## II. TSE'nin gelirleri ve malları :

231 sayılı Kuruluş Kanunu'na göre TSE'nin gelirleri,

- a. Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile gelirleri 200.000 TL'dan fazla olan Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarının yıllık gelirlerinin % 3'ünü teşkil eden aidatlar,
- b. 3460 sayılı Kanun'a tabi kurum ve ortaklıklarla, Bakanlıkların teftiş ve denetimi altındaki birlik, kurum ve ofislerden her yıl alınan 5000.— TL'lık maktu aidat ve saf kârların % Tni teşkil eden nisbî aidatlar,
- c. TSE'ce yapılacak hizmet gelirleri (standard, Laboratuvar, TSE marke sözleşmesi, vb. gelirler),
- d. Yayın gelirleri ve bağışlardan ibarettir.

TSE gelirleri, işlemleri ve gayri menkulleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Sanayi Bakanlığınca belirtilecek arazi ve arsalardan Hazine'ye ait olanlar TSE'ye bedelsiz olarak devir ve temlike edilebilir.

TSE'nin malları devlet malı sayılır. Bu mallar aleyhine cürüm işleyenlere, bu cürümlerinden dolayı devlet memurları hakkında uygulanan cezaî hükümler uygulanır.

## TSE'NİN KURULUŞ KANUNU'NDAKİ EKSİKLİK VE UYGULAMADAKİ AKSAKLIKLAR

Yukarıda önemli özelliklen kısaca belirtilen 132 sayılı TSE Kuruluş Kanunu ve bu kanun temel alınarak çıkarılmış Organlar yönetmeliği (Resmi Gazete'de yayın tarihi : 11.6.1969)'ne göre yapılan uygulamalarda saptanan eksiklik ve aksaklıklar şöylece özetlenebilir :

### 1. Kamu ve devlet denetiminin olmaması :

Kuruluş Kanunu'na göre TSE, Devletin denetimi altında olmayıp, fakat malları Devlet malı sayılan bir kamu kuruluşudur. Hazine mülkiyetinde olan, hatta 7367 sayılı Kanun ile belediyelere devredilmiş bulunan arazi ve arsaları bile bedelsiz olarak TSE'ye devir ve temlike izin veren, ve TSE'yi her türlü vergi ve resimden muaf tutan Kuruluş Kanunu bu Kamu Kuruluşu'nun sadece mâli denetimini, TSE Genel Kurulu'na temsilci üye seçilen 3 bakanlık temsilcisine bırakmıştır. Bu temsilcilerin, devlet murakıplarına ait kanun hükümlerine uyma gereği de yoktur. Denetledikleri Kamu Kurumunda, ücret karşılığı çeşitli görevler alabilmektedirler. Bu denetçiler, 3 yıl için seçilirler ve bu yıllar içinde görevlerinden ayrılmaları veya alınmaları, ancak çalıştıkları Bakanlıktaki görevlerinden ayrılmış olmaları ile mümkündür. (Bkz TSE organları Yönetmeliği, madde 33). yani 3 yıl için TSE Genel Kuruluna Bakanlıkça temsilci seçilen bir denetçinin, gerektiğinde bu süre içinde Bakanlıkça geri alınması, TSE Organları Yönetmeliğine göre söz konusu değildir. Ayrıca, denetçilerin Devlet denetçilerinin niteliklerine sahip olmaları konusunda herhangi bir kayıt da bulunmadığı için bu denetçiler, herhangi bir yardımlaşma, dayanışma veya spor derneği denetçileri gibi, herhangi bir meslekten de olabilirler, standardizasyonla ilgili Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım, Bayındırlık, Ulaştırma, Milli Savunma gibi diğer birçok Bakanlık bulunduğu halde, sadece değişmez 3 Bakanlık temsilcisinin, her yıl TSE Genel Kuruluna verdikleri yarım sayfalık raporla, kalkınması, standardizasyon çalışmalarına da bağlı olan ülkemizde bir Kamu Kuruluşunun ne derece denetlenmiş olabileceği aşikârdır. Ayrıca, Devlet Plânlama Teşkilâtının 1972 uygulama programında da belirttiği gibi (Bkz. Tedbir 228) Kamu Kuruluşlarının yalnız mâli yönden değil, genel yönetim ve plânlama hedefleri yönünden de denetlenmesine dair tedbirler alınması öngörülürken, TSE'nin bir dayanışma derneği veya spor derneği gibi denetlenmesi düşünülemez.

Hâlen, TSE Denetleme Kurulunun 3 üyesinden ikisi, TSE içinde, denetleme görevlerinden başka görevler alsın bulunmaktadırlar. Bunlardan İmar ve İskân Bakanlığı temsilcisi denetçi olup, aynı zamanda TSE'nin teknik yayın organı olan standard dergisinin genel yayın müdürü, TSE Yayın Komitesi üyesi, TSE Mevzuat Hazırlık Gurubu üyesi ve zaman zaman TSE'nin yurt dışındaki temaslarında TSE temsilcisi olarak ücretli görevler almışına engel bir kanuni hüküm yoktur. Bu denetçinin, 15 günde 52 oturum yaparak TSE içinde rekor kırdığı da olmuştur (Not- Bir oturum karşılığında, TSE, 80 TL. ödemektedir.) 3 kişilik Denetleme Kurulu'nun ikinci üyesi (Ticaret Bakanlığı temsilcisi) de TSE Mevzuat Hazırlık Gurubu üyesi olup, denetim görevi dışında, hâlen TSE'de ücretli görev almış bulunmaktadır. Bu iki denetçi, sanki standardlarla ilgili mevzuat çalışması yapacak başka kimse yokmuş gibi, TSE Yönetim Kurulu Başkanı'nın yönetimindeki Mevzuat Hazırlık Gurubunda yıllardanberi oturumlu çalışmalar yapmışlar ve yapmaktadırlar.

TSE Kuruluş Kanunu onaylanırken gözden kaçan bu denetim-oturum işleyişi ilginçtir

# oda alışmaları

---

2. Standardların kabulü ve sakıncalı durumlar :

Hazırlanan Türk Standardları tasarılarını inceleyen ve bu taşanları eleştirerek son biçimlerini belirleyen, sonra bu tasarıları kabul veya reddeden, kabul ettiği standardların zorunlu olarak yürürlüğe konmasında yara" gören veya görmeyen TSE Teknik Kurulunun kuruluşu ve yönetimi üzerinde de önemle di'rmak gerekir.

Gıda maddeleri ve tıbbî müstahzalara ait nizamnamelerle ilgili Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ve daireleri, TSE Teknik Kurulu'nda bir tek tabii üye ile temsil edilmek ve oy vermek olanağından yoksundurlar. Gerçekten, örneğin pastörize süt standardının Teknik Kurulda görüşülmesi ve oylanması sırasında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının hiç bir temsilcisinin bulunmaması düşünülabilir mi? Fakat doğrudan, TSE 1972 Teknik Kurullarında; Orman, Bayındırlık, Sanayi ve Teknoloji, İmar ve İskân, Ticaret ve Tarım Bakanlığına ait standardizasyonla ilgili daireler birer tabii üye (Orman Bakanlığı ne hikmetse 3 tabii üye) ile temsil edilirken, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Ulaştırma, Milli Savunma, Milli Eğitim, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlıklarının standardizasyon ve nizamnamelerle ilgili dairelerinin bir tek tabii üyelikleri bulunuyordu.

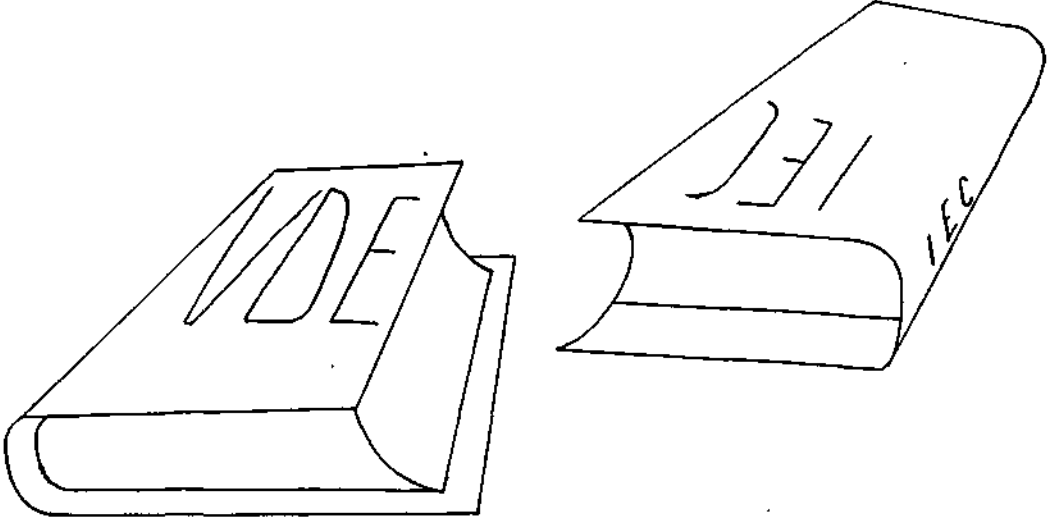
TSE Teknik Kurulu'nda bir Standard tasarımına son biçim verilirken yapılan eleştiri, tartışma ve guruplaşmalar, standardı Kurul'a sunan uzman raportörün meslek bilgisine ve tecrübesine karşı yapılan sataşmalar, standardın kabulü için gereken 2/3 çoğunluğun kararda isabet olanağını son derece sakıncalı bir duruma getirebilmektedir. TSE Teknik Kurulunda örneğin, bir «elek standradları tasarısı», bir çok anlamsız ve hissi guruplaşmalarla ve konuyla uzak-yakın hiç bir tanışıklığı olmayan üyelerin desteği ile reddedilebiliyor, elektrik direkleriyle ilgili bir tasarıya TEK'ce önerilen bir maddenin eklenmesi elektrik enerjisi nakli ile hiç ilgisi olmayan üyelerin aykırı oyları ile önlenebiliyordu. Bakanlar Kurulunun onayına sunulacak Türk Standardlarına son biçimi veren TSE Teknik Kurulunda, bu standardlarla ilgili Bakanlıkların veya Bakanlık Dairelerinin temsilcilerinin bulunmaması. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yetkililerinin endişe ve üzüntülerini haklı çıkaracak niteliktedir.

Mühendis Odaları, yurdumuzun bilimsel kuruluşları ile Sanayi ve Ticaret Odaları ve Borsalarının, TSE Teknik Kurulunda (28 üyeye karşı) ancak 4 üye ile temsil edilmeleri, oylamaların sonuçları hakkında beliren endişeleri doğrulamaktadır.

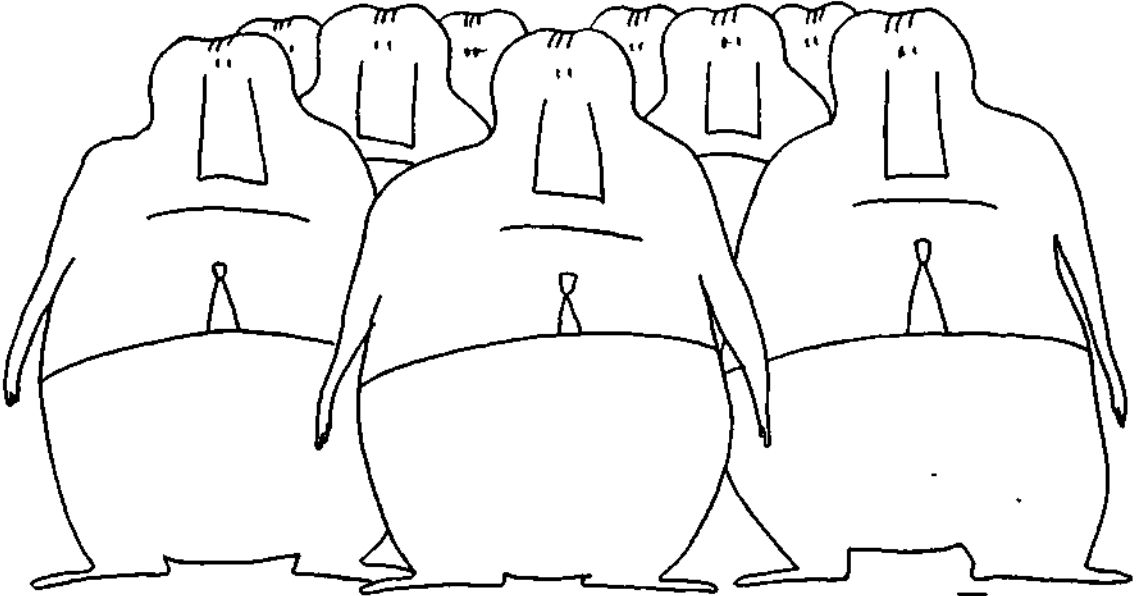
## TSE'NİN 18 YILLIK ALIşMALARI

TSE, 1954 yılında başlayan çalışmalarından bu yana 1186 adet Türk Standardı hazırlamıştır. Bunların yaklaşık olarak 250 adedi, Bakanlar Kurulu'nun onayı ile mecburi olarak yürürlüğe konmuştur. Elektrik ve Elektronik ile ilgili Türk standardlarının sayısı 118 (bunun 42 adedi mecburi) dir.

1186 standardın yandan fazlası, ISO (Milletlerarası standardizasyon örgütü) ve IEC (Milletlerarası Elektroteknik Komitesi) gibi Milletlerarası kuruluşların hazırladıkları standard ve tavsiyelerinden aynen tercüme edilerek hazırlanmıştır. Demek ki, esas görevi Türk standardlarını hazırlamak olan TSE, 18 yılda ancak 500 kadar telif standard hazırlayabilmiştir Bu 500 standardında önemli bir kısmı, kısmen veya tamamen yabancı stan



Dış standardlar...



İ standardlar...

TAYYIP

# oda çalışmaları

dardlardan faydalanılarak meydana getirilmiştir. Halı, tütün, gül yağı gibi milli karak terde ve yapıda olan standa'rdların sayftı parmakla sayılacak ködar azdır.

ABD'nin yalnız askeri ve gizli olmayan n'telikte 35.000 standardı vardır. Sovyet Rusya'nın TSE'ye hediye ettiği İngilizce'ye çevrilmiş Sovyetler Birliçinin standardlarının sayısı 75.000 kadardır. İngiliz Standardlar Enstitüsünün hazırladığı Standard ve kodların sayısı 40.000'i aşmıktadır.

Bugüne kadar TSE'ye sabit kıymet ve nakit olarak yatırılmış ve harcanmış yaklaşık 45 milyon TL. karşılığında ancak 500'ü telif, gerisi tercüme olm^k üzere, 1186 adet Türk standardı hazırlanmıştır. Milli ekonomi ve kalkınmamıza doğı uyan doğruya etki yapan mecburi Türk Standardı sayısı ise ancak 250'dir.

## TSE'NİN BUGÜNKÜ DURUMU

### 1. Personel durumu :

TSE Presoneli 1970 yılına kadar, devamlı iş yeri ve süresiz hizmet şeklinde, kadrolu personel ile görev yapmaktaydı. Aylık ücretlerden başka hiç b.r sosyal hakkı olmayan personel, 1970 yılıHa bir sendikaya üye olmak suretiyle haklsnını isteme yoluna başvurunca, TSE yönet'cileri Enstitü içinde ikinci bir sendika kurduymuşlar ve Enstitüye noter getirterek bütün personeli baskı ile bu sendikaya geçmeğe zorlamışlardır. Daha snora TSE Yönetim Kurulu 1971 Genel Kurulunda personel ile toplu iş sözleşmesi yapılabacağını bildirmiş, ancak Genel Kurul dağıldıktan hemen sonra, aybaşından bir gün önce yazılı veya sözlü hiç bir ihbar yapılmamış olduğu halde matbaada basılmış tek tip 1 yıllık ferdî bir sözleşme teklifi ile karşılaşmışlardır. Kadrolu iken. 1 yıl süreli sözleşme ile çalışma cfurumuna geçen personel, buna itiraz etmiş, ancak TSE Yöneticileri, sözleşmeyi kabul etmeyen personelin işine son verileceğini sözlü olarak bildirmiştir. Ertesi gün maaş alamamak durumu ile karşılaşan personelin 90" 1 yıllık sözleşmeyi imzalamış, 5 personel de bunu kabul etmeyerek görevden ayrılmıştır.

Sözleşmelere göre, bir sanat' okulu mezunu teknisyene 4800.— TL, bir ilkokul mezunu daktiloya 2000.— TL, aylık verilirken, aynı kıdemde bir üniversite mezununa 4000.— TL, bir lise mezununa ve bir teknisyene 1900.— TL aylık ücret verildiği olmuştur.

Bu sözleşmelerin 1 yıllık süresi sonunda yöneticiler, plânladıkları gibi, bir kısım personelin sözleşmelerini yenilememiştir, «TSE'nin gelirleri sınırlı, Standard çalışmaları yapılamıyor» teraneleri ardından, çıkarılan personele 256.000 TL'lık tazminat ödemişlerdir. Bu personelin çoğu yargı organlarına başvurarak yasal haklarını arama yolunu tutmuşlardır.

Hâlen TSE'nin çeşitli hizmet servisleri ve lâboratuvarlarında çlişan personel sayısı ve öğrenim durumları şöyledir :

TSE Elektrik Lâboratuvarları Müdürlüğü :

1 Teknisyen (Sanat Okulu mezunu)

1 Teknisyen Yrd. (Orta Okul mezunu)

Not : Hâlen TSE Elektrik lâboratuvarında müdür, şef, mühendis, tekniker gibi elemanlar yoktur. Bunun yanında elektrik lâboratuvarları ile ilgili TSE marka sözleşmelerinin sayısı 20'ye ulaşmaktadır.

TSE Mak'na Lâboratuvarları Müdürlüğü :

Bu lâboratuvarlarda ne bir makina mühendisi, ne bir makina teknikeri, ne bir müdür veya şef vardır. Kimya lâboratuvarları mühendislerce yönetilmektedir.

TSE İnşaat Lâboratuvarları Müdürlüğü :

Bu lâboratuvarlarda, Kimya Lâboratuvarı mühendislerce yönetilmektedir.

TSE Kimya ve Malzeme Lâboratuvarları Müdürlüğü :

- 1 Müdür (Kimya Y. Müh.)
- 5 Kimya Mühendisi ve kimyager
- 3 Kimya teknisyeni ve laborant

TSE Atelye Şefliği:

- 1 Teknisyen (sanat Okulu mezunu)
- 1 Tekniker (şef) (yalnız akşamları 1 saat çalışır)

Buna karşılık TSE yayın ve Tanıtma Md'de üçü yüksek okul mezunu 8 eleman, Mâli ve İdarî İşler Md.'de ise 5 eleman mevcuttur. Toplam personel sayısı 88 olan Enstitüde 35 odacı ve bekçi çalışmaktadır.

Asıl görevi Türk Standardlarını hazırlamak olan TSE'nin, 18 yılda niçin ancak 250'si mecburi olarak yürürlükte bulunan 1186 standard yaptığı artık anlaşılmiş bulunmaktadır. TSE'nin durumunu yakından izleyen ilgili Bakanlıklar, bu hususta kendilerine verilen raporları değerlendirerek gerekli tedbirleri alacaklar mıdır?

2. TSE lâboratuvarları ve TSE marka sözleşmeleri :

Bugünkü değeri 20 Milyon TL.'nin üzerinde olan TSE lâboratuvarlarının personel durumu yukarıda açıklanmıştır. Bu lâboratuvarlarda sayıları 50'ye yaklaşan yerli firmanın TSE Markasını taşıyan mamullerine ait deneyler yapılmaktadır.

Odamız, Kalite Belgesi için başvuran firmaların imalât yerlerini en az 3 mühendis üyemizden kurulu bir komisyonla kontrol ettirirken ve lâboratuvar deneylerini bu komisyonun denetiminde yaptırırken; TSE'nin kendi kalite markasını kullanma izni verirken mamulün kontrolünü ve lâboratuvar deneylerini bir teknisyenle bir orta okul mezununa bırakması düşündürücüdür.

Odamız bu konuda bir çok kez TSE yöneticilerini uyarmış ve TSE markasını taşıyan mamullerin zorunlu olarak yürürlükte bulunan standartlara uymasını, bu mamuller üzerinde yapılan deneylerin ciddi olmadığını önemle belirtmiştir. TSE markasını kullanan bir çok firma, TSE Elektrik Lâboratuvarı Müdürlüğü'nün, yıllarca, bir sanat okulu mezunu ile kaloriferli ilkokul bir kaç elemanla yürütüldüğünü öğrendiklerinde hayretler içinde kalmışlardır. TSE'nin makina ve inşaat laboratuvarlarında ise hâlen konu ile ilgili bir tek mühendis yoktur. Ve işin daha garibi. TSE personelinin ne gibi görevler yapacağına, ne gibi sorumlulukları olduğuna dair bir «görev tal'matı» da yoktur.

**TSE MARKA SÖZLEŞMELERİ**

Bilindiği gibi, Türk Standardları Enstitüsü, kendisine müracaat eden üretici firmaların mamulleri üzerinde TSE markasını kullanma izni vermekte, böylece malın kalitesini ve Türk Standardına uygunluğunu garanti etmektedir. TSE'nin, yukarıda açıklanan personel durumu ile, bu marka sözleşmelerinin ciddiyeti (!) ortadadır. Ayrıca, TSE'nin bu marka



# oda çalışmaları

sözleşmeleri ile ilgili bir talimatı vardır ki bunun da üzerinde durmağa değer. Bu talimatın basitliği, yetersizliği ve sakıncaları hakkında TSE yöneticileri, yıllarca önce uyarılmış, ancak talimatı değiştirmek mümkün olmamıştır. Bu talimata göre, TSE markasını kullanmak için başvuran bir firmada aranan idarî ve teknik nitelikler, firmanın ne süre içinde ziyaret edileceği, deney ve kontrollerin ne zaman sonuçlanacağı, raporların hangi kurul tarafından incelenip karara bağlanacağı, firmanın sonuçlara ve sözleşmenin feshine itiraz edip edemeyeceği; gibi şeyler sormak boşunadır. TSE markası talimatında, lâboratuvar raporlarına göre sözleşme yapıp yapmamağa ancak «Gene! Sekreter» karar verir. Bundan dolayı, TSE marka sözleşmesi yapmak için 1,5-2 yıl bekleyen ve sanat okulu mezunu bir tek lâboratuvar Şefinin ve yetersiz kişilerin yaptığı deneylerin ve hazırladığı raporların TSE Genel Sekreterince takibini tekrar rica eder, malının Türk Standardına uymadığını öğrenince hayretler içinde kalan, piyasada TSE markasını taşıyan fakat standarda uymayan mallar başında TSE Genel Sekreterliğine çıkıp «ya bu malları durdurun, yahut bize de izin verin Standard dışı mal yapıp bu firmalarla rekabet edebilelim» diyen firmalar vardır. Ancak TSE bugüne kadar hiç bir sözleşmeyi feshetmemiş, kalite kontrolünü gerektiği gibi yapmamıştır.

Devlet Kuruluşları, yapılan tamimlerle üzerinde TSE markası bulunan firmaların mallarını almak mecburiyetindedir. Satınalmalarda, TSE markası bu bakımdan bir rekabet unsurudur. Bu markayı kullanmak için TSE'ye başvurmuş bir firmanın aylarca, hatta yıllarca beklemesinin sakıncaları ortada iken ve bu firmalar, satış ciroları üzerinden onbinlerce liralık TSE Marka Sözleşme Aidatı ödemeyi peşinen kabul etmiş iken, dilekçelerini «personelimiz yok, İmkânlarımız sınırlı, Enstitümüz Ağustos ayında tatile girmektedir» diyerek bekletmek, hatta müracaatından 9 ay sonra ne olup bittiğini merak eden firma sahibine «Dilekçeniz Yönetim Kurulunda görülecek evrak arasındadır» demek, bir Kamu kuruluşundaki keyfi sorumsuz davranışları göstermektedir.

Biz burada örnek olarak, imal ettikleri elektrik anahtarların da markasını kullanmak isteyen 3 firmanın müracaatını açıklayacağız. Bu 3 firma, farklı tarihlerde müracaat ettikleri halde, aynı tarihli Yönetim Kurulu kararı ile (firmaların müracaatından 7-9 ay sonra) TSE marka sözleşmesi adaylığına kabul ediliyorlar, fakat sonradan ikisinin işlemleri unutuluyor. Unutulan bir firmanın sahibi Ankara'ya geliyor, TSE yöneticilerine görevlerini hatırlatıyor ve işlemleri yeniden başlatıyor. Unutulan 3'üncü firma ise halâ, TSE markasını kullanmak için TSE'den cevap beklemektedir. Diğer 2 firma, imal ettikleri anahtarlarda TSE markasını kullanmak için sözleşme imzalamış olup buna ilişkin kalite belgesini TSE'den almış oldukları halde 3'üncü firma müracaatının üzerinde tam bir yıl geçmesine rağmen henüz ziyaret bile pdilmemiştir.

TSE Marka Sözleşmesinin ciddiyetten uzak bir tutum içinde oluşu karşısında, her yıl TSE'ye ödediği 100 000 TL'na yakın aidatır lüzumsuzluğuna inanan bir firma, TSE ile yaptığı sözleşmeyi feshedeceğini bildirmiştir.

TSE'nin marka sözleşmelerine dair talimatını diğer ülkelerin buna benzer talimatları ile karşılaştırmak, TSE Marka Talimatının ne kadar ciddiyyetten uzak, yetersiz ve sakıncalı olduğunu ortaya çıkaracaktır. Örneğin, Hirdistan Standardları Enstitüsü'nün uyguladığı kalite belgesi ve markasına ait 21 maddelik bir kanun ve 34 maddelik iki talimat mevcuttur. Bu kanun VP talimatlarda ana terimlerin tanımlamaları yapılmış, Enstitünün kontrol elemanlarının görev ve yetkileri 2 sayfa halinde ayrıntıları ile belirtilmiş, üreticiyi kontrol ve teftişi sıkı bir disiplin altına alınmıştır. Güney Afrika Birliği Standardlar B0-

# oda çalışmalarını

rosunun buna benzer talimatında da sorumluluk ve yetkiler çok açık ve kesin bir biçimde belirtilmiş, markanın kullanılma izini gösteren belgenin verilmesi, Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarının temsilcilerinde katıldığı b> Marka Belgesi Komitesi'nin sorumluluğuna bırakılmıştır. Pakistan'da da kalite ve standart uygunluk markasına ait işlemler aynı ciddiyetle ele alınmıştır. Bu ülkelerde birer yasa niteliğinde olan kalite marka işlemleri TSE'de ciddiyetten uzak bir biçimde ele alınmış, ne bir komite çalışmasına, ne bir denetim ve teftiş disiplinine, nede bir sorumluluk maddesine çörek görülmüştür. TSE marka sözleşmesini 8. Maddesi «İlk yoklama sonucuna göre isteğın kabul veya reddine Genel Sekreterlikçe karar verilir» demekte ve 19. maddesi ise «Malların standardına uygun imal edilmemesinden Enstitü sorumlu değildir» diyerek sorumluluğu üzerinden atmaktadır.

TSE'ye yılda 1 milyon lira gelir sağlayacak duruma gelmiş bu marka işlemleri için TSE içinde bir raportör bile mevcut değildir. Yalnız TSE Elektrik Lâboratuvarlarının bu marka deneyleri ve aadatlarından Enstitüye sağladığı yıllık gelir 500 000 TL'na ulaştığı halde, bu lâboratuvarları Lir teknisyen ile bir orta okul mezununun bi'gi ve deneyine bırakmak çok ilginçtir. Mitek'm, 9 Kasım 1966 tarihli bir raporda, marka talimatı tasarısı hakkında inceleme yapan bir TSE Müşaviri aynen şöyle yazmıştır : «Eğer benim bilmediğim bir engel yoksa, stafdard alâmeti farikamızı, Hindistan ve Pakistaninkilerine benzer şekilde ele almamız aerektiği kanaatindeyim. Şunu açıkça ifade etmek isterim ki, ben bir malın üreticisi olsam, TSE Alâmeti Farika Talimatına göre sözleşme yapmaktan çekinirdim.» Şimdi TSE'den uzaklaştırılmış bulunan bu sayın müşavirin bilmediği bir engd olması gerekir ki,, kendisinden sonra yap'lan bir çok yazılı uyarmalara rağmen bu talimat değiştirilmemiş ve yöneticiler, değiştirilmemesi yönünde daima çaba harcamışlardır.

## TSE LÂBORATUVARLARININ TARAFSIZLIĞI VE GÜVENİLİRLİĞİ

Yukarda, personelinin, Lâboratuvarlarının marka sözleşmelerinin durumu açıklanmış olan TSE Lâboratuvarlarının tarafsız ve güvenilir eleman ve cihazlardan yoksunluğunu be lirten bir rapor TSE'de görevli yetkili bir kişi tarafından 28.4.1972 tarihinde TSE Yönetim Kurulu üyelerine gönderilmiş, daha sonra TSE ile ilgili Bakanlıklara sunulmuştur. Bu rapordan aylarca önce, TSE Yönetim Ktrulu'nun bir üyesi, laboratuvar elemanlarının yetersizliği hakkında Yönetim Kurulunu uyarmıştır. TSE'nin itibarını düşünerek yapılmış bu uyarmaları, hiç bir soruşturmaya lüzum görmeden, her defasında hasır altı eden belirli yöneticiler, nihayet 28.4.1972 de verilen bir rapor üzerine Enstitünün Disiplin Kurulu'nu toplamağa karar vermişler ve bu kurula üye seçimi için bütün TSE personelinin bir salona toplamışlardır. Bu seçimde istedikleri kimseleri üye seçtirmek için, TSE yöneticilerinin gösterdikleri çabalar yoğun olmuş seçim sonuçları alınınca, 5 üyeden birinin «arzu edilmeyen» bir üye olması karşısında, seçimin yenilenmesi istenmiş, yöneticilerin baskısı ile imza toplanmağa başlanmış, bu sağlanamayınca, Disiplin Kurulu'nun toplama soruşturma açılmasından vazgeçilmiştir. 2 ay sonrada, bildiklerini dürüstlikle ve bir görev duygusu içinde açıklayan ve TSE Yöneticilerini uyaran bütün personelin —Disiplin kuruluna seçilmekten başka bir kusuru olmayan müdürde dal-il olmak üzere— işine son verilmiştir. Bütün bu olaylar, ancak TSE Yönetim Kurulu Başkanını Başkanlıktan istifa ettirebilmiş, bu istifa da personelce «danışmalı» olarak nitelendirilmiştir. Durumdan ilgili İmar ve İskân, Sanayi ve Teknoloji, Ticaret ve Çalışma Bakanlıklarının bilgisi vardır. Bu Bakanlıkların kendi açılardan soruşturma yaptıklarını, sanıyor, sonucun kam', oyuna açıklanmasını bekliyoruz.

# oda alışmaları

## İzmir Őubemizin Uyarısı

### ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŐUBESİ

M.ri.il · İhlamur Sokak No. 10/1 Vanlıthlr · ANKARA-  
Őub. **3MX>OBİXXSSOSKK** AUancak · İZMİR **Plevne Bul.3/1**  
Ankara P. K. 1075  
İolr P K 824

M.rk.i.T.l. · 12 76 60

Sub. · **3aaxx**  
2 3 9 7 5

Elektrik Mühendisleri Odası  
**Başkanlığına**

İimlr, <sup>db</sup> / -? MM.5.  
Soyı **J62/j>q**

A M A R A

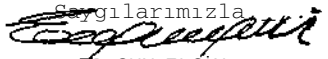
İzmir'de bulunan:

- a) Ulvi Kahyaoglu
- b) M.Ejder Bora
- c) Cihat Aksel
- d) Naci Göçük
- e) Çelik Elektrik

Firmalarının satmakta oldukları elektrik malzemelerinin standartlara uygunsuzluğu nedeni ile tehlikeli bulduklarına dair bera-berce hazırladıkları Őikayet mektubu ile anılan elektrik malzemelerinin standartlara uygun olmadığına dair üyemiz Erdem GÜLMEZOGLU'nun yaptığı inceleme ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arzederiz.

Saygılarımızla

  
GÜN ELCİN  
fijjkn

1 · CEVAPLARDA YAZIMIZ TARİH VE SAYISININ BELİRTÜ-MESİ  
Z · VÖCM ELERİ r4 AÇAG \ DAYAZI \*1 DAN İ'A AY APILMASI RİCA OLUNUR  
ETİ BANK İZMİR ŐUBESİ HESAP NO 26491

Ek 1 : Őikâyet Mektubu

Ek 2 : Rapor

# oda çalışmaları

Ek: 1



«İMA» KİMALTIN Cad No «İZMİR

Sicilli Ticaret : 31754  
Tic Od. No. : 15003  
Telefon : 154'7

İxtnr. / 5- / «&-/ 1» 7)

Enerji ne Tabii Kaynaklar Bakanlığı,  
Elektrik Mühendisleri Odanı,  
Eshot Umumfrüdürlüğü,

Firmam ve meslektaşlarım, gerek İzmir ve gerekse İstanbul'da—  
ki Elektrik Malzemesi in al eden imalatçıların in al etti/şi nalseneler  
sattılmaktadırlar»

Bu nalzene, ler meyanında, fntigron tesisatlarda kullanılmakta  
olan dökümden mamul, T00 vatlık ve 200 vatlık Tavan ve Ithıvar tını Kafesli  
~}rmq türlerle, 700 ve 200 vatlık oval tip döküm armatürlerde, düy olarak  
bılaistisna. Kontakları açıktaCKablo bağlantı vidaları saö ve solda açıkta)  
donanma dujı İail anılmaktadır m

İmalâtın kontrolsüz olması halinde, bağlantı vidaları dö'kıft  
kaideye temas e tmele, kontrollü yapılanlar da ise, doMim kaideden 2-3 mm,  
mesefede bulunmak taöir. L'ontajda kablo bağlanmasında ufak bir ihmâl, bu  
ama türlerin kncak yapnasma sebeb olr.akta ve neticesi de olumle netice-  
lenmektedir, yine düy vidalarının açıl; olmanı sebebi ile, her cmpüü. deffış-  
tırmado de ölvrt telil ikesi nene. ut tur.

Şimdiye kadar kapalı olarak dononne duy avrupadan gslnekte-  
tdt.rtacl İ3e Kale Porselen fabrikası Sapalı olarel; porselenden 7İ)H norm-  
larına uygun olarak bu duyları imal etneutedİr. Bu tip ormtürlerde bu do-  
nanma dınılri kullanıldığı takdirde, yukarıda belirttirin tehlikeler tanma-  
men nail ol ocaktır.

Bir vatandaş ve elektrik malzemeleri ticareti ile iştigal  
eden bir tüccar olarak yaptığım uyarmanın, il pil iler ncr.dindc tatbikatını  
ve kontrolünü rica ederim.

Saygılarımla,,

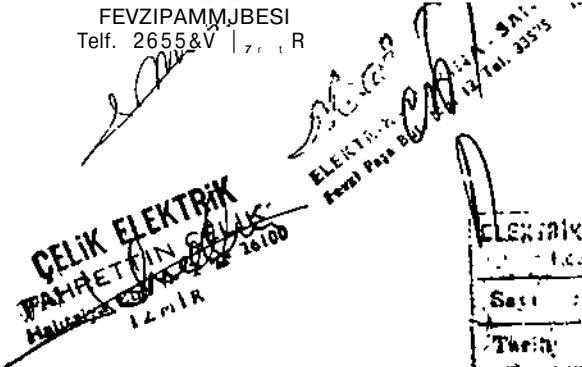
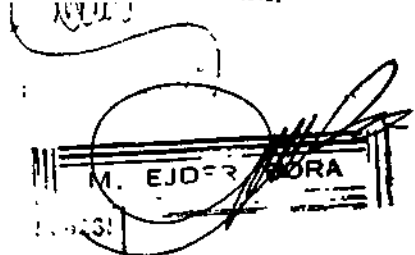
Not9

r."fien satılmakta olan Arna türle r.t.firmamda  
\\,ahfu3dur. İlgililere bu husus tç yardıma

çil/ . m n f fr Jtnv AnJd • •  
/İ{tf, r n e t V KAH7A081 - ü  
Ticarethane:ç

FEVZİPAMMJBESİ  
Telf. 2655&V | 711 R

25467



Elektrik Mühendisleri Odası
Sayı : 522
Tarih : 25.10.82
Harcı :

# oda çalışmaları

Ek: 2

## B A P O E

Xbn\*tla kurul onuzun 23.8.1971 tarih v« 19 «ayılı oturanda,Url Kahya otlundan gelen yazı Muhteviyatının yerinde tetkik «rt.llmesl istenmişti\*

Zazıda bahsi geçen 100 W lık re 200 \* lık turan ve duvar tipi kafesli armatürlerle,100 rf lık ve 200 rf lık oval ti D döküm armatürler plyaaa-Aaki «aticılarında tetkik edildi.

Şöyleki t IS 593 sayfa «( 3,.2.3 Nolu Elektrik özellikleri «fIde-sindei

• Armatürlerin gerilla altındaki parçalarına,işletme sırasında rastgele dokunsak^mUmkin olaaoalır.

- Bu hususun imalat esnasında kontrol edilebilmesi İçlnde,yİne aynı standarom i-'.^.^Nolu madöesli&dot

» Bu amaçla.foy 2.şekil 1 de gösterilen ve föy 2,şekil 2 deki düziinde ballanan stund.rf donoy oanaaun'in,normal kullanma durumundaki arma» İrün di5 aralık,yarık ve dellklerinden-mlimkİln tolan her durumda içeriye dogrn sokulnaşı denenmelidir.Bu denemelerden hiç birinde standart deney marmagi,ge« rillm altındaki kısıtalara de-tmcmelidir. 2 k? İlk bir kuvvetle bastırılman gereken pciraa^m gorilim altındaki kısımlara değip değmedi>(i,e& az 100 V luk gorilim kaynacına bü<lı bJ/ lambanın yanın yanmaarası İle kontrol edilirJ>eney sırasında kontrol lambasının yanmuaası gar ek ir. Bu lambanın yanması halinde deney uygun sonuç versem İş suy^ İr.Defaektedir.

Bahse konu armatürlerde bu husus tetkik edllldi.armattlrUn cam muhafuzasız kullanılması,halinde (y^nlız tel tafeı korumalı olarak) deney lambası yunmaktadır.

Ayrıca ı

İÜ 59i »uhlfe >\*, 1.-'.3 Molu E-İcktrU özellikleri maddesİndet

• TopTdklajnm-İJRiy armatürlerde duylar,ya yalıtkan malzeme-den ya- -»İlmş olmalı veya lamba duyda İken duya dokunulman önlenmiş bulunmalıdır\*

« ArmatUrlerdeki hava aralıkları ve gerilim atlama mesafeleri Çizelge 1 deki verilen de^urlerdtm k Uç ilk olaamalır.ûonektedir.

Xukarıdaki hususlarda armatürler Üzerinde inoelenda I

• Lamba duya takalı vaziyette İken (kullanılan duy,terminalierli dışarıda paralel donanma duyudur) lambaya enerji voren kabloların klemoaleri açıkta oldu-fundün,bu klemenslere tesadüfü dokunmalar olabilir,bilhassa lamba deriştirme anlarında

\*- Ayrıca 1 Nolu çizelgede,topraklanmamış ariatürlerin,gerilla ultındaki kısımları İle dokunulablİcn metal kısımlar arasındaki mesafe (250 V da) en az 8 «m olmasını icap ettiği halde,bu mesafeler 1 m# İls 9 ma arasında deriştirilmektedir.

Bu durumda Ajsratür~r IS 593 şİndartına uygun olarak İmal r\* montaj edilmemiş olup,kullanan hor vatandaş İçin tehlike arz etmektedir\*

Saygılarımla  
Elk.İUk.MtUu

İRJLM OULMEZOOLU

**TSE İşaretli Balastların Durumu** 22 3 n

32/14

Türk Standartları BnstitUsU  
Necatibey Cad,  
YINI SBHİR/ANKARA

Odamız piyasadaki elektrik mUh«ndisllğl ile İlgili malzemeleri olanakları dahilinde kallt» kontroluna tabi tutmakta ve ka\it« belgesi uygulaması yapmaktadır. Bu sebeple piyasadaki flUoresant lamba balastlarından rastgele ilfişer adet alınarak laboratuarda gerekli'deneylere tabi tutulmuştur. Bu balastlardan Helco markalı olanı Ürerinde TSE. damgası bulunduğundan buna ait raporun fotokopisini ekte sunmaktayız. Bahis konusu raporun TSE 58 e uygunluğa incelendiğinde!

a) Rutubete dayanıklılık ve yalıtkanlık testinde balastın sargısı İle dış metalik kısımlar arasına frekansı 50 Hz olan bir alternatif gerilim uygulanmış efektif değeri 2000 V olacak setlide yükseltirken 1\*+00 V dan yalıtkan delinmiştir. Oysa 2000 V da 1 dakika dayanması gerekirdi.

b) Besleme gerilimi  $V=2W2$  V iken normal durumda ısınma deneyinde balast sargısının sıcaklık yükselçi  $103^{\circ}$  C olarak ölçUlmUştUr. Oysa bu değerin ençok  $70^{\circ}$  C olması gerekirdi.

e) Besleme gerilimi  $V=2^2$  V iken anormal durumda ısınma deneyinde balast sargısının sıcaklık yükselişi  $17^{*+}$  C olarak ölçölmüştür. Oysa bu delerin ençok  $135^{\circ}$  C olması gerekirdi.

d) TS. 58 de belirtilmemekle beraber M3 W lakbir flUoresant lamba balastının gUç kaybının  $9-10$  W elvannda olması gerekirken bu balastın gUç kaybı  $17$  W olarak ölçölmüştUr.

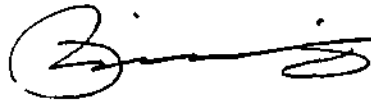
Bu duruma göre bahis konusu balast TSE. 58 de öngörölen şartlara kesin olarak uymamaktadır. Ayrıca bilhassa ısınsa bakımından ölçölen anormal değeri son günlerde Ülkemizde çoğalan v« sebebi tesbit edilemeyen yangınlar sebebiyle dikkatinizi çekmek isteriz.

TSF. damgası vurulan İmalâtların BnatitUnü tarafından devamlı olarak ve titiz bir kontrola tabi tutulacağı çUphesizdir. Bu bakımdan «kteki İstanbul Teknik Üniversiteli tarafından verilen raporu ve yukarıda belirtilen hususları dikkatinize sunar', sonuçtan «a kısa zamanda Odamızın haberdar edilmesini arz ve rica ederiz,

Skt 1 adet fotokopi

Saygılarımızla,

E.F.



SEKRETER ÖVE  
Aybars UNGAN

# oda çalışmaları

T. a  
İSTANBUL TBKNİK ONİVEBSİTBSİ  
Elektrik Fakülten Dekanlığı

Sayı 17 ....

İstanbul, 26.2.1974

Evrak No. 020/700

## Deney Raporu

Raporun sahlfe sayı » .2.

8ahfte 4.-

Munu-aat edenin temi ve adresi Elektrik Mühendisleri Odası

Fakülteye yapılan müracaatın tarih ve numarası 20.2.1971 J-50

Tecrübe edilen malzemenin nevi 2 adet fluoraa» İâaba lalaJtı .220 T .40 ff

mıktan ve özellikte\* H>loo \*arka , TSB İşar\*tlı

Boyutları 1. 105 x 43 i 41 —<sup>3</sup>

Alırlıkları 1 N<.1838 gr, Ho.2ı 830 gr.

\apüan deneyler ve sonuçlan: Müracaat «a^nin laboratuvarı«ı«a 1 r\* 2 nuHar» 11« işaret-  
l«y«r\*k fOnderdiği , nominal g«rılıB1«rl 220 7 vm nominal güçları 40 V olan İki ad\*t  
fluorasan İfmba balastı " Fluoreaan İmba Balastları " na alt İralılıc 1962 tarihli T\*  
TS 58 »ayılı Türk Standardına uygun olarak d«n«ndı.

Müracaat «denin ıatağı uzara 2 No.lı balast üzarlnda yalnız " Hutubata Dayanılılılıc  
ra Yalıtkanlık " danaylerl yapıldı. Bunun için önoa boyutları va ağırlığı ölçülen T>  
24 °C »ıoaKlılıca bulunan 2 No.lı balast, rutubeti # 93-95 v» sıcaklığı 20°0-27\*0 alaa  
havayı ihtiva adan bir dolapta 48 eaat nüddatla bırakıldı. Dolaptan çıkarılan va üa—  
rında gozla gorulabilen su damlaları bulunmayan balastın sargı uçları İla dıy natalik  
kıyımlar arasına Ş00 V luK doğru garılıım bir dakika muddetla tatbik edildi(çtan sonra  
y\* ] İtK.ml İK dırenoi 4 Hagoha öi^i-aK. ölçüldü (Balastın bağlantı İdamanslarından birinin  
vı.1.81 K> ;-<rmadı(-ı için deney, İletKunl klamense İohlmlamak eurati İla yapıldı)\*  
Bunun sonr\* bsljetın e^rfui İle dış metalik Kİetel^r araama frakansı 50 E» Olan  
bir \*J^erratif terıııo tatbı" ealıLıp efaktif değeri 2000 V"olaoak şekilde yukBeltİlır»  
kan 1400 V ta yalıtkan delİndi.

[ui-acant «dinin İatęi uzar» 1 No.11 beluet UPerİndo çu densylar yapıldı Önoa balastır,  
a£-ırlı^ı, boyu'ları v» saijfısırın 2a° C oda sıcaklığındaki dıronoi ölçüldü. Sonra 220 7  
al tan atıf ş>beKe -a 1 1 1 İminde va 2c, C oda sıcaklığında Hmba yerine balasta 30 OhJ'lulC  
«en bir dırarıç bağlanarak on ısıtına. »KİM ölçülp balast 40 V lık rafaran» bir fi no re-  
aan tıbe b.İİ and 1 K tan »ünra rejın haline erİ^ İldİğinde İfmbadan gaçan akısı, İamba  
gııou, balastın j^Ç kaybı ölçüldü va 14mba İl» balasttan İbareet erİetaoın güç kataajrısı  
heeaılandı. Bundajı aotıra balaBt, normal durumua va İamba «tartarının kısa devresine  
tekabül aaen anormal durumda çalışma halleri İçin İanna deneylerine tıbı tutuldu.

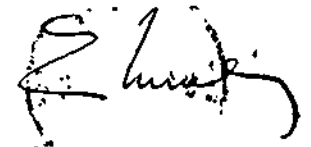
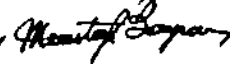
Elektrik Tesisleri Kürsüsü İktisat

Dekan  
Prof. Behin ÜNALAN

Asistan  
Y. Müh. M. S. SANVER

Prof.  
M. ESKENAZI

Prof.  
Dr. Mustafa BAYRAM



# oda çalışmaları

T. &

ISTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ  
Elektrik Fakültesi Dekanlığı

Sayı

ts tan bal,

Evnu< No. 020/700.,

## Deney Raporu

Raporun sahile sayısı Z.

Sahife 2

Voroal ve anormal durucda ;ajışna hallerindeki rainna deneyleri için balast, Standartta orı l.<] rı ]ar ajetan ;..pılmış özel bir deney kutusuna konuldu vs sisten, nominal çalışma gelİM İrırımın 1,1 Katı olan 242 V ve ŞO B\* frekanslı gerilin il» b«Bl»ndı. PejicD tiai\^« «••? İdi ^ı-r» ;. ar<ılan ölçmeler için elektromanyetik, bir BT<? rir- r,r» ile «leKtrouanyıtık hır voltmetre ve elektrodlnajrık bir vatmetr» kul- lanıları | a»' » Kutuenriun dış ,yxız»yinin sioaklık yukBelışı termboelektrik kupl İl» teebit ef.n].n | balast S J1. ısının sıcaklık yükselişi değeri duenç ölçm» u«u- lu ile heaarlandı (Kurana "SinjKlık yükselişi", ölçülen arcaK.ıktan o andaki oda ıcakjL^ı jınan 'I^KII bul'jran değer olırsk hesaplandı). Normal durumda ça^'g- oa p\*h için isı"nna '»rey inci» balasta ajnı referans tup bağlandı. Anormal durumda çalışma hali için ısınma denesinde ise balasta, lamba yerme 30 ohm'luk Beri bir direnç bağlandı.

### I No»lı balastın denayleri sonucunda bulunan değerleri

I- Balast aargısının t - 24 °C oda sioaklığındaki direnoi (oha) 51,5

#### Besleme gerilimi U - 220 V ikeni

2- Ön leitnia »Kitr.ı (A) 0,59  
3- Ltaha akımı (A) 0,414  
4- Lamba gucv (H) 38  
3- Balastın gıxı kaybı (W) 17  
6» Sı«teir.in (juç kat»w,yıat. 0,61

#### beaıBüe yenlimi U» 242 V iten normal aurumd» rainna deneyli

7- Llaba ^y mı (A) 0,486  
8- LJeb- «ucu (W) 43,5  
9- Buiautin guç kaybı (W) 24  
10-8ulaet aargiemın sioalçlık yukeolışl ( °C) 103  
11-Dsn»y tutusunun dış yüzeyinin «loaklık yükselişi ( °C) 17

#### Besle».e genimi D-242 V iken anormal durumda ısınma deneyli

12-İs ı tma «Kııııı 0,635  
13-Balast sargısının sıcaklık yükselişi ( °C) 174  
14-Deney kutusunun dış yusayının sıcaklık yükselişi ( °C) 22

Z S X X X X

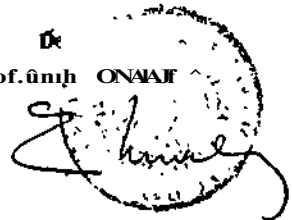
Elşktrik Teesileri Kürtüsü

Asistan  
T.Mür.Hats SAN7KE

Prof.  
MESKEKAZI

Profesör  
•Dr.Muatafa BAYRAM

Prof.ünh ONAAT



*[Handwritten signatures]*



## Uyarımız zerine ISE'de Yapılan Deneyler ve Olumsuz Cevap

İhtisas Kurulları, Yönetim ve Kontrol Md.

18.6.1971

Konu : Balast deneyleri hk.

TSE markalı balastlar hakkında Elektrik Mühendisleri Odası'ndan alınan ve bir kopyası ekte sunulan yazı gereğince Müdürlüğümüzce gerekli incelemeler yapılmış ve TSE markamızı kullanan firmalardan ve piyasadan alınan son numuneler üzerinde özellikle TS/58, Madde 2.2.5'e göre yapılan ısınma deneylerinin sonuçları ekli raporlarda belirtilmiştir. Tetkikinden de görüleceği üzere piyasaya sü ülen TSE markalı balastlar ısınma limitleri bakımından standardımıza uymamakta/ özellikle anormal şartlarda, şebeke geriliminin 220 V'nın üstüne çıktığı durumlarda, sargı sıcaklıkları standardda öngörülen 135°C'lık sınırı aşmakta ve sargıların yanma derecesine kadar yükselmektedir.

İstanbul'da TSE ma'kamızı kullanan imalâtçı firmalar nezdinde yapılan temaslarda, imalâtçılar bu durumu kabul etmişler balastla-da kullanılan silisyumlu saçların ithalinde çektikleri sıkıntıyı ve dolayısı ile yerli UKP saçları tavlamarak kullanma zorunluğunu sebep olarak belirtmişlerdir. Ancak, Laboratuvarlarımızda. bir çok balast üzerinde yaptığımız deneylerde sargı dirençlerinin çok değişik değerler gösterdiği, örneğin 40 W'lık balastlarda bu değerlerin 33 ile 70 Ohm arasında oynadığı, tel kaşiflerinin de tabiatıyla çok farklı olduğu \*esbit edilmiştir. Yanma olaylarında, sargı tellerinin emaye tabakasının ve sargılar arası yalıtma malzemesinin gerekli kalitede olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre, yangın tehlikesi bakımından çok önemli olan as?ın ısınma deneylerinde aldığımız sonuçlara dayanarak, bu konudaki görüşümüz ve kanaatimiz aşağıda özetlenmiştir.

1. Hâlen, TSE ma'ka anlaşması yaptığımız 3 balast firması ile birlikte balast imal eden 15 kadar yerli firma mevcuttur. Piyasa re'cabeti bu firmaları, balastların bakır ve demir boyutlarını azaltmaya ve düşük kaliteli ucuz saç, emaye tel ve yalıtma malzemesi kullanmaya sevk etmektedir.

Bu güne kadar, Sanayi Bakanlığınca bu firmalardan alınmış balast numuneleri laboratuvarımıza gönderildiği için mecburi olarak yürürlükte bulunan TS/58'e göre etkili bir denetimin yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bir balastın fiyatının önemli kısmını demir /e bakır malzeme miktarı tayin eder. Balast kayıpları ile maliyet birbirine zıt faktörler olduğu cihetle, kalite kontrol noksanlığı ve fiyat rekabeti, imalâtçıları bakır ve demir ma'zemenin kalitesi ve miktarı ile oynamaya, düşük kaliteli bakır, az sarımlı ve düşük kesitli emaye tel, özel silisyumlu saç yerine adt^ saç, düşük kaliteli vernik ve boya, özel emorenye yalıtıcı yerine adi kâğıt kullanmaya sevk etmektedir. Böylece, standardında öngörülen limitlerden daha çok ısınan, daha fazla elektriksel kaybı olan, sargıları fazla ısındığı için ömrü azalan, çalıştırdığı floresan lam banın da ömrünü azaltan ve ışık verimini düşüren çekilen akımın dalga şeklini bozan ve en önemlisi fazla ısınmadan dolayı yangına sebep teşkil eden ve yalıtkan maddesi bozularak insan hayatı için tehlike teşkil eden balastlar imal edilmiş ve piyasaya sevk edilmiş olmaktadır.

Durumu Laboratuvarımızın yönünden böylece ve İhtisas Kurulları Yönetim ve Kontrol Müdürlüğünce de incelenmek üzere gereği için emirlerinize saygı ile arz ederim.

Elektrik Laboratuvarı Müdürü  
(İmza)

## *Uyanınıza Verilen Cevap*

Sayı : 4423  
Dosya : YÖMKO. N'-d.

Ankara : 9 Temmuz 1971

Elektrik Mühendisleri Odası  
İhlamur Sokak No: 10/1  
Yenişehir/ANKARA

Konu : TSE Markalı Balast Deneyleri Hk.

İlgi : 22.3.1971 tarih ve 32/14 sayılı yazınız.

İlgili Laboratuvarımızca sağlanan 40 W'lık Floresan Lamba Balastlarının denenmesinde de olumsuz sonuçlar alınmış ve keyfiyet ilgili imalâtçı firmalara önemle duyurulmuştur. Görülen sakıncaların giderilmesi yakından izlenecek ve önlenecektir. Saygılarımızla arz ederiz.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ  
(İmza)  
VELİD İSFENDİYAR  
Genel Sekreter

## Geciktirilen Deneyler

T U T A N A K

Murat Ticaret (Talka) firmasının CT tipi *kim*, T tipi 2.5mm<sup>2</sup>, TRn tipi 2x0.75mm<sup>2</sup>, T tipi 1.5mm<sup>2</sup>, TTr tipi 2x1.5mm<sup>2</sup>'lik v\* Kavel firmasının T tipi, 2.5mm<sup>2</sup>'lik numuneleri üzerinde TS/38'e göre 16.9.1971'den 12.10.1971'e kadar yapılan deneyler, gerilim deneyleri dahil, tamamlanmış olup raporları hazırlanmış ve imzalanmak üzere deneyleri bizzat yapan Müdür Muavini Müfit Meric'e 15.10.1971 de verilmiştir. Adı geçen çeşitli bahaneler ileri sürerek bizzat yaptığı deneyler\* aiyazdırmitgı raporları masası üzerinde günlerce bekletmiş ve sonunda Müdür Maclt Benicenin niçin imzalanmadığını sorması üzere, gerilim deneylerinin eksik olduğunu ileri sürmüş ve daha önce bu deneylerin tamam olduğunu ileri sürerek OUrhan Doğan v» Kmil zunkaya'ya 12.10.1971'de sudan çıkarttığı kabloları 19.10.1971 de tekrar bizzat suya koymuştur. Numune kabloların 25 gün süre ile gece kesintileri hesaba katılarak standardında ngrlen 200 saat arince gerilim verilmiş ve damarlarda delinme olmamıştır.

MUR Muavini Müfit Meric'in Murat Kablo (Talka) ya ait kablo deneylerini, hiç bir haklı sebep yoklken en az bir ay süre ile geciktirdiğine dair işbu tutanak 19.11.1971 'de 2 nüsha olarak tarafımızdan tahzim ve imza edilmiştir.

(imza)

Yukarıda adı geçen kablolarla ilgili perilim deneyinin yapılması için Müfit bey Lboratuvarda bulunan dosru akın cihazından gerilim deneyi yapılacak bölüme kablo ile gerilir alrımı söyledi ve bu hattı Kmil Urunkaya ile birlikte çektik. Müfit bey bana cihazın her akşam durdurulmağını ayledi, bazan ben bazanda Kmil her akşam cihazı durdurup sabah gelip deneye devam ederek, deney için gerekli olan 200 saati tamamladık Müfit bey deneyin tarafta oldutfunu ve kabloların sudan çıkarılmasını yine Kmil'e bana söyledi bizde sudan çıkardık. Benay hususunda bildiklerim bundan ibarettir.

(imza)

Murat kabloya doğru akım vermek için Grhan bşyle bir hat aktık. Müfit bey her akşam, cihaz ısınıyor cıvızı keselim dedi arada banda kesiyordum. Bir gün Müfit bey gelerek deney tamamdır kabloları sudan çıkaralım dedi Grhan beyle kabloları sudan çıkardık. Bildiklerim bundan ibaret.

(imza)

Lboratuvarda göreve başladığım zaman Murat Ticaret'e alt kablolar gerilim deneyi devam diyordu. Geldiğimin haftasında deneyi tamamlandığı için sudan, Grhan beyle Kmil uzunkaya çıkardı. Sudan ıkarılan kablolar sağlandı.

(imza)

## Dokuz Ay Sonra İşlem Karon

22.3.1\*72

Ü.B.

İhtisas Kurulları Tönotı» r\*  
Kontrol Muddürlüğüne

Tüüotia Kurulumun -;X.i.l>72 arika oturuaı>\*da alınan  
IV/664 en^ria. k\*raxx aşağıda belirtxlaıgtır.

Bilgilerini ve gereğini ifaslıu rica <dsrltı.

Saygılarımla,



Yelid İsfendiyar  
Genel Sekreter

Karar Numarası 8 IV/064

İstanbul'da fMbljr<tt« bulunan T.L.O. Kollektif Őirketi'nin  
30.6.1971 tarihli yazılarıyla ımal etmekte oldukları Ankastra  
Elektrik Anahtar YO H-i>l<ri İle fijior\* T8İİ »lftaeti f<rxkasnx  
koysa talobl XJic@l<fialş, Elektrik Uosırlık Urubunun 23 Taaau»  
1^71 tarihli vo 1İ4İ2 «a^ılı yaaxl>rx da gÖönünde bulunduru-  
larak, goraiçli işleott başlazuleasa. {carorlaotırıl«X9txr.

## **Sekiz Ay Sonra İşlem Karon**

0.8.

22.3.15,72

**İhlaaa Kurulları Töuetia ve  
Kontrol Hadarluğane**

Yönetim Kurulunun 21.3.1972 gankü oturumunda alınan  
1V/C62 «a^ılı kar»rı aşağıda balirtılaıçtır.

**Bilgilerini ve ^•r»bi\*m ifasını rıoa elerin.**

**balcılarında,**



**Veid İsfendiyar  
Genel Sekreter**

**Karar Ju.;&ra»ı 1 1V/062**

İstsubul'dd bulunan Lektropak Mausseseslnin 0.6.1971 tarihli  
>asıları^le imal etnektü oldukları 19 teo^aatta kullanılan  
230 volt ve 10 A. kadar elektrik anahtarlarına Toi, alâraeti  
farıtcaemı ko^oa talebi iieceineinaiş ve geratlı ı^leae D\*^ lanı l~~ma~~  
kararla^tırılraıçtır .

## Yedi Ay Sonra İşlem Koran

22.3.1972

0.8.

**İhtisas Kurulları Yönetim ve  
Kontrol Müdürlüğüne**

17/553 »AJAH icri.rı •ş\*.i.di» oelirtitü^tır.

üiltıl«ri\_ru T\* fe-ervgiitln if\*»iru rica «derio.

Saygılarımla,

İsfendiyar

Genel 8<»cr<t<r

**Karar Numarası : IV/663**

İstanbul'da bulunan Sor Bakalit Sanayi Şirketinin 25/8/1971 tarihli /asılarıgrl\* iaal «ıMKM olduklara «aaktar, komitatör. valivion, v« bakalit autlara üüü âlâna ti farikaaxtu k©ywa t&l«bl incelenmiş r\* g<r>kxl ıyl\*aw payiantaMaa karaxlaftxnJ.iu.ytar.

# oda çalışmaları

Bir Denetçinin 15 Günde Katıldığı Oturum Sayısı: 52

524

TATA MD.


6 MCIB 1970

Sayın Genel Sekreterlice,

Tayın Konitesi, 3.9\*1970 turın re .74/\*IV Sayılı k\*r<\*n ile, 130 Kongresi sırasında yayınlanan günlük Lüiten'in haairlanaası sırasında çalışanlara aşağıdaki ücretlerin ödenmesini uygun görmüştür.

Gereğini tensiplerinize arz ederim».

Saygılarımla,



I. Taner Jürkün

Tayın ve Tanıtaa /üidürO

Musaffar Uyguner'e	1 52 oturum karşılığı
Turgut Aktan'a	t 12 oturum karşılığı
Oktay Liadaroğlu/a	1 d otarja knrçılı.ı

TI/3E

NOT : Bir oturum karşılığı 80.— TL'dir.

## Yapılması Gereklı Deneyler ve Eleman Yetersizliği

Sayı : 6631

GENEL SEKRETERLİğE

Konu : Eleman İhtiyacı Hk.

Bilindiği gibi, Elektrik Laboratuvarlarımızın işleri, Müdür, Müdür Muavini ve 1 Teknisyenden ibaret 3 kişilik bir kadro ile yürütülmektedir. Son aylarda yeni TSE marka anlaşmaları ve artan kalite tesbit ve kontrol deneyleri dolayısı ile, çalışmalarımız gereken ciddiyet ve titizlikle, vı gecikmelere sebebiyet versede yürütülemeyecek duruma gelmiştir. Hâlen aşağıda konuları yazılı laboratuvar deneyleri ile yeni TSE marka talepleri, ele alınmış veya alınmak üzere sırada beklemektedir.

1. Pil deneyleri (Sanayi Bakanlığından)
2. Ak deneyleri (Karayollarından)
3. Kablo deneyleri. (Unika ve Bixsan Firmalarından)
4. Anahtar deneyleri (Ankara Savcılığından)
5. Bakır ve Alüminyum İletkenler (Odalar Birliği)
6. Bağlantı Kutuları (İ. Ardan Firması)
7. AEG-ETİ (Mo:orlar İçin TSE Markası >
8. General Elektrik (Ampul ve Motorlar İçin TSE markası)
9. Emek Elektrik (l Trafoları İçin TStf markası)
10. Kale Seramik (İzolatör ve Sigortalar İçin TSE markası)
11. Anka Kabloları (Yeni Tip Kablolarda İçin TSE markası)
12. Yılmaz Kablo (Kablolarda İçin TSE markası)
13. Arçelik (TSE Marka kontrolü)
14. AEG Profilo (TSE Marka kontrolü)
15. Kablo Deneyleri (Sanayi Bakanlığından)

Görüldüğü gibi, bu deneylerin bir kısmı rutin deneyler olup, önemli bir kısmı yeni TSE marka anlaşmaları ile ilgilidir ve herbiri, standardın ele alınması, deney metodlarının ve sonuçlarının değerlendirilmesi ve raporların hazırlanması bakımından gereği şekilde yetişmiş laboratuvar elemanı kullanmayı gerektiren işlerdir. şimd'ki laboratuvar kadromuz ile TSE marka anlatmalarımıza ek olarak yukarıdaki yeni talep eri gereği şekilde ve zamanında karşılamak imkânsız görünmektedir. Laboratuvar Müdür Muavinimiz Müfit Meric'in ayrıca İşletme şefi olarak da bir görevi bulunduğu ve bu görev için her gün önemli sayılacak bir zaman ayırdığı gözönüne alınırsa, laboratuvarlarımızın en kısa zamanda personel yönünden takviyesi zarureti daha belirli olarak ortaya kmaktadır.

1970-1971 dönemi için ihtiyaç olarak belirttiğimiz 1 Yük. Mühendis ile 1 Teknisyeni laboratuvarlarımıza atanması için gerekli kadrolar esasen mevcuttur. Hâlen boş olan bu kadroların en kısa zamanda doldurulması hususunda gereğini emirlerinize saygı ile arz ederim.

Elektrik Laboratuvarı Müdürü  
(İmza)



## Diğer Ülkelerle Kıyaslama

TSE ALÂMETİ FARİKASININ KULLANILMASI İLE İLGİLİ TALİMAT İÇİN, GÜNEY AFRIKA, HİNDİSTAN VE PAKİSTAN'IN AYNI KONUDAKİ MEVZUAT HÜKÜMLERİNDEN FAYDALANMA OLANAKLARI ÜZERİNDE RAPORDUR

### A. GENEL MÜTALÂLAR

1. TSE Alâmeti Farika talimatı 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü Kuruluş Kanunu 1. ve II'nci maddelerine dayanılarak «Türk Standardları Enstitüsü» Yönetim Kurulu tarafından çıkarılmıştır.
2. Talimat standard alâmeti farika ve bunun kullanılması hakkındaki bütün hükümleri yalnız başına kapsamakla beraber, Hindistan, Pakistan ve özellikle Güney Afrika Standardlar Mevzuatına oranla daha az teferruatlı ve daha çok geniş anlamda ele alınmış ve dolayısıyla diğerlerinde görülen faydalı bazı hususlara temas edilmemiştir.
3. Örneğin; Hindistan Standardlar Enstitüsünün Alâmeti Farika konusu ile ilgili mevzuatı, aşağıda görüleceği şekilde, 3 doküman halinde ele alınmış ve bunlar birbirlerini, hemen hemen bu konuda boşluk bırakmadan, tamamlayacak şekilde hazırlanmışlardır. Pakistan mevzuatı da, pek az farklarla, Hindistan'ınkinin aynı olup her ikisini birlikte mütalâa etmek mümkündür.

Misal olarak Hindi:tan mevzuatını ele alalım :

- a. Ewelâ 1952 tarihli ve 1961 yılında düzeltilmiş olan 21 maddelik bir «Hind Standardlar Enstitüsü Alâmeti Farika Kanunu» var.
- b. Bundan sonra 1955 tarihinde çıkarılmış ve 1962 de düzeltmeye tabi tutulmuş bir «Hind Standardlar Enstitüsü Alâmeti Farika Yönetmeliği (= Rules)» var. Bu Yönetmelik standard alâmeti farika kanununun 20'nci maddesine göre Hükümet tarafından çıkarılmıştır.
- c. Daha sonrada yine 1955 tarihinde çıkarılmış ve 1961, 1962 ve 1964 yıllarında düzeltmeler ve eklemeler yapılmış bulunan «Hindistan Standardlar Alâmeti Farika Talimatı (= Regulation)» gelmektedir. Bu talimat da standard alâmeti farika kanununun 21'nci maddesi hükümlerine göre «Hindistan Standardlar Enstitüsü» tarafından çıkarılmıştır.
- d. TSE Alâmeti Farika Talimatının 22 maddelik bir metni olmasına mukabil, Hindistan mevzuatı 21 maddeden ibaret kanun, 15 maddelik bir Yönetmelik ile 4 adet form ekinde ve 19 maddelik bir talimat ile 2 adet foyden ibarettir. TSE talimatını takriben 1200 kelimelik metnine karşılık Hind Standardları mevzuatı takriben 5000 kelimelik bir metne sahiptir. Bu bakımdan konu ile ilgili bir kısım hususlara ve ayrıntılara TSE talimatında yer verilememiştir. Bunlarda:

# oda çalışmaları

(1) Kanunda 14, Yönetmelikte 6, Talimatta 2 olmak üzere toplam 22 adet metinlerde geçen ana terimin tarifi yapılmış ve bu tarifler hep ikinci maddelerde yer almıştır.

(2) Başka standardım da gerek tadil edilerek ve gerek aynen Hindistan Standardı olarak kabul edildiği takdirde, bunların da aynı hükümlere tâbi olduğu Yönetmeliğin ve talimatın 3'ncü maddelerinde belirtilmiştir.

(3) Lisans verilmeden evvel ve verildikten sonra yapılacak teftiş ve kontrollara, TSE talimatına nisbetle daha fazla tafsilâtlı yer verilmiş ve Yönetmeliğin 9 ve 10'ncü maddelerinde Enstitü Müfettişleriyle bunların görev ve yetkilerinden daha teferruatlı olarak (35C kelime kadar) bahsedilmiştir.

(4) Hindistan Standardlar Enstitüsü Alâmeti Farika Yönetmeliğine 4 adet form eklenmiş olup, bunlarda:

a. Form I. Standard alâmeti farika lisansı almak için Enstitü Müdürlüğüne yapılacak müracaat formu.

b. Form II. Enstitünün istekliye vereceği alâmeti farika kullanma lisansı formu.

c. Form III. Enstitünün tayin edeceği müfettişlere verilecek kimlik vesikası formu.

d. Form IV. Yönetmeliğin 6'nch maddesine göre bazı maddeler için Standard alâmeti farika kullanılmasını men edici hükümlerden istisna edilmek için verilecek lisans formu, gibi hususlardır.

e. Yukarıdaki (d) esas paragrafına konu teşkil eden hususlar kısmen TSE Alâmeti Farika Talimatı için de ve kısmen de TSE Alâmeti Farikasını kullanma sözleşmesi şablonunda yer almış bulunmakla beraber, kanaatimce yinede Hind Standardlarında olduğu gibi daha ayrıntılı olarak ifade edilmelerinde fayda vardır.

4. Güney Afrika Standardları Alâmeti Farika Mevzuatı ile ilgili elimizde bulunan doküman «Güney Afrika Standardlar Bürosu Emteanın markalanması ve Standard alâmeti farika talimatı»\* adını taşımakta olup, takriben 8000 kelimelik bir haoin tutmaktadır. Bu talimatın dayandığı 1962 tarih ve 33 sayılı standardlar kanununun ilgili bazı maddelerin ve paragrafları kısım kısım talimat metninin sonlarına aynen alınmıştır.

Hindistan ve Pakistan alâmeti farika mevzuatı gibi kanun yönetmelik ve talimat şeklinde ayrı ayrı fakat birbirini tamamlayan 3 doküman halinde değil c'e, bir doküman halinde bulunan «Güney Afrika Standardları Alâmeti Farika Talimatı» Hindistan ve Pakistan alâmeti farika mevzuatındaki konulan kapsamakla beraber daha fazla bilgileri de içine almaktadır. Ayrıca Güney Afrika Standardları Alâmeti Farika Talimatında, standard alâmeti farikanın kullanılmasını ustalıkla propaganda eden ve üreticiyi çekici hükümlere havidir. Bu hükümlerde azamî tolerans, karşılıklı anlaşma, üreticiye mümkün olan kolaylık ve anlayışın gösterilmesi lüzumunu belirten hususlar belirli bir şekilde dikkati çekmektedir. Ayrıca bu talimatta üreticiye öğretici, yol gösterici bir hava da mevcuttur.

Talimatta, üreticinin standard özelliklere uygun bir şekilde mal istihsal etmesinin vey işleme tâbi tutmasının ancak iyi çalışan bir iç kontrol ile sağlanabileceğini ve bunu alâmeti farika mevzuatına uyarlık bakımdan lüzumlu olduğu kadar, üreticilerin menfaatine de olduğu belirtilmekte ve bu konuya talimat içinde geniş yer verilmektedir.

\* Talimat, Scheme kelimesi karşılığı olarak tercüme edilmiş olup, buna plân ve mevzuat da denebilir.

# oda çalışmaları

Diğer taraftan, tüketiciye de standard alâmeti farikanın sağladığı garanti ve her türlü aldatılmadan koruyuculuk olanakları bir dereceye kadar anlatılmakta ve tüketici, alacağı mallar üzerinde standard alâmeti farikayı aramaya imale edilmektedir.

## B. SONUÇ VE TEKLİF

1. TSE Alâmeti Farika Talimatı ve alâmet<sup>1</sup> farikanın kullanma sözleşmesi hükümleri ile Hindistan ve Pakistan ve Güney Afrika standard alâmeti farika mevzuatı madde karşılaştırılarak aradaki ayrıntılar daha belirli bir şekilde ortaya konmak istenmişse de bunun, bilhassa TSE mevzuatının fazla değişiklik göstermesi sebebiyle, hemen hemen imkânsız olduğu kanaatine varılmıştır.

2. Bunun üzerine raporun, (a) bölümünde belirtilen şekilde genel hatlarla, mütalâa olarak hazırlanması daha uygun görülmüştür.

3. TSE Alâmeti Farika Talimatı ile bu talimatı bir dereceye kadar tamamlayıcı hükümleri kapsayan «TSE Alâmeti Farikasını Kullanma Sözleşmesinden mürekkep standard alâmeti farika mevzuatımız, ne alâmeti farikayı kullanacak üreticileri, ne buna göre mal arayarak standard alâmeti farikanın kullanılmasında üreticileri zorlayacak olan tüketicileri /eteri kadar aydınlatacak hükümleri ihtiva etmemektedir. Diğer taraftan alâmeti farikanın kullanılması içi rı yetki verecek örgütler teftiş ve kontrol usûlleri bakımından da diğerlerine kıyasla, yeterli tafsilât mevcut değildir. Bu da uygulamada güçlüklerle ve anlaşmazlıklara sebep olabilir.

4. Eğer benim bilmediğim bir engel yoksa, standard alâmeti farika mevzuatımızı bizde Hindistan ve Paikstan standard alâmeti farika mevzuatına benzer şekilde yeniden ele almamız ve bunu yaparken Güney Afrika Mevzuatından da (ta,bii gerekirse diğer devletlerinden de) faydalanmamız gerektiği kanaatırdayım. Eski TSE talimatını esas alarak buna yamalar şeklinde b.r takım eklemenin sakıncalı olduğuna inanıyorum. Çünkü, bu bölümün birinci maddesinde arzedildiği üzere, TSE Alâmeti farika talimatı ile diğerleri hayli değişik bünyeye sahip bulunmaktadır. TSE Alâmeti farika mevzuatımızın yeniden hazırlanması işi ne kadar erken ele alınırsa Enstitünün olduğu kadar üreticinin ve tüketicinin de menfaatlerinin korunmasına o kadar erken başlamış olur.

Eğer, Hindistan Standardları Alâmeti Farika Kanunu gibi bir kanunun çıkarılması meselesi herhangi bir sebeple zor görülürse, Bakanlar Kurulu kararıyla çıkarılması mümkün olan «TSE Alâmeti Farika Yönetmeliği» ve Enstitünün yetkisi içinde bulunan «TSE Alâmeti Farikasının Kullanılması ile ilgili talimat» çıkarılır ve gereken her türlü hükümlere bu iki doküman içinde yer verilir; sonrada gerekirse (ki kanaatımca gerekecektir) kanunda çıkarılır.

Şunu açıkça ifade etmek isterim ki, ben bir malın üreticisi olsam TSE Alâmeti Farika Talimatına göre malım için alâmeti farika kullanma isteğinde bulunmaktan çekinirdim. Ama Güney Afrika'da üretici olsam, ne yapar yapar bu alâmeti farikayı kullanmaya gayret ederdim. Benim gibi, her iki alâmeti farika mevzuatını birlikte inceleyecek olanların da aynı kanaate varacaklarını zannediyorum 9 Kasım T966

Saygılarımla,  
TSE Müşaviri  
(İmza)

## Libya'ya Gidecek Üyelerimize Açıklama

Say:: 1102-1/5378

Ankara: 16.9.1972

Elektrik Mühendisleri Odası  
İzmir Cad. İhlamur Sok. 10/1  
Ankara

İlgi : 28.6.1972 gün ve 542/24 sayılı yazınız.

Libya Arap Cumhuriyeti ile Hükümetimiz arasında yapılmış Sosyal Güvenlik Anlaşması mevcut değildir. Bu nedenle Libya'da çalışmak isteyen meslekdaşlarınız için BakanlığV mız'ca yapılacak bir işlem bulunmamaktadır.

Ancak daha önce Türkiye'de sigortalı olarak çalışmış kimseler, 506 sayılı Kanunda yazılı olan şartlan yerine getirmiş olmak şartı ile, Yurtdişında buldukları sürede de malül- lük, yaşlılık ve ölüm sigortalarını isteğe bağlı olarak devam ettirebilirler.

Bunun dişında, hasalık ve kaza hallerine karşı güvenliklerini bu memleketlerle yapacak lan iş sözleşmelerine dahil etmeleri yerinde olacaktır.

Bilginizi rica ederim

Nihat SELAMOğLU  
Çalışma Bakanı Y.  
Bakanlık Müşaviri

## Odamızdan 5 Eylül 1972 ile 23 Eylül 1972 Tarihleri Arasında Tescil Belgesi Alan Bürolar

151. BİROM MÜHENDİSLİK BÜROSU (B. Özses)  
Onur Sok. 31/8, Maltepe-ANKARA
152. AKSOY TESİSAT PROJE BÜROSU (H. Aksoy)  
Sanayi Cad. Koloğlu Ap. No: 1/3, Ulus-ANKARA
153. ZEKİ ADALI MÜH. BÜROSU (Z. Adalı)  
Merkez Mahallesi, Yeşil Sok. No: 5, Gazi Osmanpaşa- İSTANBUL
154. SELÂHATTİN GENÇ MÜH. BÜROSU  
Kemeraltı Cad. No: 51, Karaköy-İSTANBUL
155. MİLİM MÜH. BÜROSU (A. A. Bingöl)  
Muvakkithane Cad. No: 30-32 Kat: 4-3, Kadıköy ı- İSTANBUL
156. AKDOĞAN MÜH. BÜROSU (I. Akdoğan)  
Eski Postahane Sok. No: 10/B, İZMİT
157. SUAT ULUSOY MÜH. BÜROSU (S. Ulusoy)  
Sanayi Cad. Sanayi Han No : 29/D, ANKARA
158. AKAY MÜH. BÜROSU (N. Akay)  
İzmir Cad. 31/8, Yenişehir - ANKARA
159. TEKMEK ELEKTRİK (İ. Çetin)  
G. Mustafa Kemal Bulvarı Sümer Sok. 22/B, Yenişehir-ANKARA
160. AKIN MÜH. BÜROSU (Ç. Akın)  
Sakız Ağacı Mahallesi, Muharrir Ahmet Rasim Sok. No: 55-57, Kat: 3,  
Bakırköy-İSTANBUL
161. EMİN MÜH. LTD. ŞTİ. (İ. Bölükbaşı)  
Yeni Tarla başı Cad. Eser Ap. Mo : 7, Kat: 3 Daire : 7, Taksim - İSTANBUL

# oda çalışmaları

162. şAHLAN ELEKTRİK (V. şahlan)  
Cevher Sok. 16/3, Kurtuluş-ANKARA
163. İME MÜH. BÜROSU (S. Ersoy)  
Gazipaşa Cad. 114 Kat: 2, Pendik-İSTANBUL
164. AS ELEKTRİK (M. Aydın)  
Dumlupınar Mahallesi şehitler Cad. No: 5, GÖLCÜK
165. CAN MÜH. BÜROSU (S. Can)  
Ahmediye, Tavukçu Bakkal Sok. Gökalp İş Hanı Kat: 2 D. 2, Üsküdar - İSTANBUL
166. ETA KOLLEKTİF şİRKETİ  
Necatibey Cad. 84/12, Sıhhiye-ANKARA
167. EMAS MÜH. BÜROSU (A. Savaşan)  
Alemdar Cad. No: 180, Ümraniye-İSTANBUL
168. METİN GÖKOĞLU MÜH. BÜROSU  
Karanfil Sok. 25/8, Yenişehir-ANKARA
169. ELTEK ELEKTRİK TİC. KOLL. şTİ. (Y. Dişbudak)  
Elgün Sok. No: 4/B Necatibey Cad., Yenişehir-ANKARA
170. GÜVEN ISI (G. Santemiz-A. Aydın)  
İskele Meydanı eşme Sok. No: 2, Kat: 1, Üsküdar-İSTANBUL
171. ELTEM MÜH. BÜROSU (P. Özi)  
Tiryaki Hasan Paşa Sok. No: 24, Aksaray - İSTANBUL
172. H. ÜNAL ve O. ACARTÜRK MÜH. BÜROSU  
18 Sekban Aralık S/I, Saraçhane/Beyazıt - İSTANBUL
173. O. ALGAN MÜH. BÜROSU  
şehit Teğmen Kalmaz (Posta) Cad. 21/B, Ulusu- ANKARA
174. H. ÇELEBİ MUH. BÜROSU  
Balkiraz, Akçadağ Sok. 14/1, şehitlik-ANKARA
175. ÖZCANLAR MÜH. BÜROSU (Ö. Özcanlar)  
İstiklâl Cad. 193, Beyoğlu - İSTANBUL
176. S. şAHİN MÜH. BÜROSU (S. şahin)  
Anadolu Pasajı 211, Cağaloğlu - İSTANBUL
177. EBRU MÜH. BÜROSU (H. Tuna)  
Amiral Sağlam Cad. Ören Sok. No: 1, GÖLCÜK
178. M. MİTRANI F. BEJA YÜKSEK MÜH. BÜROSU  
Perşembe Pazarı, Hakkı Bey Han Kat: 3, Galata - İSTANBUL
179. ASEL KOLL. şTİ. (N. Karamatlı)  
Kemeraltı Cad., Arapoğlan Sok. Atlas Han No: 15, Karaköy - İSTANBUL
180. SUR MÜH. BÜROSU (E. Sur)  
Atatürk Bulvarı, Sosyal Han 3/34, Yenişehir-ANKARA